Выходить у Львовѣ що дня (крôмъ недѣль и гр. кат. святъ) с 5-ой годинѣ по полудни.

Администрація вôдъ ч. 5 улица Чарнецкого.

Редакція ул. Францисканьска ч. 10, дверѣ 10

Письма приймають ся лишь франковані.

Рекламаціи непечатанѣ вôльнѣ вôдъ порта. Рукописи не звертають ся.

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додатокъ до „Газеты Львôвской“.

Предплата у Львовѣ въ Администраціи „Газеты Львôвскои“ и въ ц. к. Старостствахъ на провинціи:
на цѣлый рôкъ 2 зр. 40 к.
на пôвъ року 1 зр. 20 к.
на чверть року . 60 к.
мѣсячно . . . . . 20 к.
Поединоке число 1 кр.

Зъ почтовою пересылкою:
на цѣлый рôкъ 5 зр. 40 к.
на пôвъ року 2 зр. 70 к.
на чверть року 1 зр. 35 к.
мѣсячно . . . . 45 к.
Поединоке число 3 кр.

Ч. 211 | Нинѣ: Завтра: | 17 и по Вов. Отд. пр. Вов. | 17. Ан. ст. Кандида | Второкъ 1 жовтня (19 вересня) 1892. | Входъ сонця 6 г. 2 м.; заходъ 5 г. 35 м. Баром. 763 терм. + 25·8 + 14·2 | Рôкъ II.

Борба зъ холерою и законъ противъ пошестей.

Добре то кажуть, що нема нѣчого злого, що не вийшло бы на добре. То можна бы також сказати о сегорôчной холерѣ, котра вправдѣ ще на щастє не далась намъ въ знаки, бо ледви що слабо проявила ся въ захôдныхъ сторонахъ нашого краю, але за то лютила ся, ба й ще лютить ся сильно въ другихъ державахъ, де вже забрала десятки тысячѣвъ людей. Але нещастє другого учить и насъ розуму.

Звѣстно загально, що холера єсть того рода пошесть, котра черезъ нечистоту и необережность въ обходженю ся зъ недужими на холеру може найбôльше ширити ся, та що якъ разъ тамъ, де єсть найбôльша нехарность, она выступає якъ найсильнѣйше и забирає якъ разъ найбôльше тыхъ людей, що живуть середъ тои нехарности а до того й не можуть або й не умѣють вôдповѣдно живити ся та пильнувати свого здоровля. Всѣ пошести холеричнѣ, якѣ коли небудь були, дали неоспоримый доказъ, що холера ширить ся по мѣстахъ, осередкахъ, де люде густыми масами живуть при купѣ и де въ наслѣдокъ того буває иногдѣ велика нехарность, вôдъ котрои не можуть устеречи ся навѣть великѣ мѣста на заходѣ Европы, де здавалось бы суть и всякѣ средства до удержаня чистоты и люде до неи бôльше привыкли.

Колижь такъ дѣє ся по тыхъ мѣстахъ, то щожь сказати о нашихъ, котрѣ, скажѣмъ таки отверто, ледви що трохи культуры полизали? Треба ажь було такои силы якъ холера, щобы трохи страху имъ нагнала и щобы они пригадали собѣ, що треба разъ и про чистоту подбати. Нинѣ нашѣ мѣста и мѣсточка, завдяки холерѣ, выглядають вже зовсѣмъ инакше. Инспекторъ санітарный дръ Кусый, що объѣздивъ нашъ край, каже, що Галичина за такъ короткій часъ поступила пôдъ взглядомъ санітарнымъ о кôльканацять лѣтъ напередъ. И оно дѣйстно такъ. Мѣста нашѣ змѣнили значно свôй видъ, та лишь пытанє, чи на довго? По нашихъ мѣстахъ повно елементу, котрому про харность байдуже, а котрый вôдъ такои пошести ратуєсь тымъ, що мастить свои домы вуглемъ.

А якъ буває по мѣстахъ, такъ водить ся й по селахъ, бо мѣста служать взôрцемъ для сѣлъ. Коли селяне не бачать въ мѣстахъ чистоты и харности, то не дуже мають охоту удержувати єѣ и у себе въ селѣ. Колижь вôдтакъ несподѣвано пошесть заскочить край, то очевидно мусить мати богате жниво. Колижь она покажесь лишь зъ далека, якъ то було н. пр. сего року, то люде зъ цѣлымъ напруженємъ силъ фізичныхъ и матеріяльныхъ старають ся забезпечитись вôдъ неи, а зъ того выходять такѣ клопоты, котрѣ въ иншій способъ роблять мало що не таке саме лихо якъ та пошесть, лишь хиба въ иншôмъ напрямѣ. А вôдтакъ и яка буває така робота, котра робить ся вже въ послѣдной хвили? Зъ горы наказують робити всѣлякѣ порядки и заводити чистоту, а въ долинѣ стрѣчаєсь тогды неохоту и опôръ, а коли остаточно щось робить ся, то робить ся поверховно, лишь для ока, щобы можна выказати ся, що ось такъ зроблено, якъ було наказано. Та и трудно повѣрити, чи дѣйстно сповнено наказъ, бо оглянути все наразъ, заглянути въ кождый кутикъ, то рѣчь майже неможлива. А кôлько то грошей пожирає наразъ така нагла робота! Неразъ и публичнымъ институціямъ и приватнымъ людемъ навѣть трудно роздобути потрѣбныхъ сумъ — треба ажь запозычати ся, ну, лѣзти въ довги. Кôлько то каръ треба накладати, щобы упорныхъ або несвѣдомыхъ рѣчи наклонити до зробленя порядку у себе дома. О надужитяхъ, якѣ середъ такихъ обставинъ можуть дѣяти ся и таки густо часто дѣють ся, вже й не говоримо.

Все то насунуло отже гадку, чи не добре було бы установити такій законъ, котрый разъ на все наказувавъ бы и постановлявъ, що треба робити противъ пошестей и якъ вести борбу зъ такою н. пр. холерою. Коли можна було установити законъ противъ заразы на худобу и показало ся, що вôнъ таки богато помагає, то длячогожъ бы не можна установити такого закона и противъ пошести на людей? Чейже житє чоловѣка єсть дорожше якъ худобины. А вôдтакъ бувають не лишь такѣ пошести якъ холера. Холера проявляєсь лишь деколи, разъ въ кôлька або й кôльканацять лѣтъ, и длятого она намъ такъ дуже страшна, але пошести, до котрыхъ мы вже привыкли, якъ н. пр. тифъ, вôспа, червôнка и т. д. намъ не страшнѣ, хочь они неразъ забирають далеко бôльше людей, якъ холера. А крôмъ того суть ще й иншѣ заразливѣ недуги, противъ котрыхъ треба бы також зъ бôльшою силою и пôсля якихсь певныхъ правилъ, а не лишь на ослѣпъ поступати. Законъ противъ пошестей и заразливыхъ недугъ бувъ бы тутъ дуже помôчный.

Але такій законъ мôгъ бы статись ще й пôдъ иншимъ взглядомъ дуже хосеннымъ, особливо колибъ звернувъ увагу на способъ житя людей, особливо низшихъ и найнизшихъ клясъ. Маємо вправдѣ деякѣ приписы санітарнѣ, але они або недостаточнѣ, або того рода, що ихъ легко оминути, особливо приписы що до продажи поживы та помешкань. Пожива и помешканя причиняють ся якъ разъ найбôльше до ширеня пошестей, а щожь може вдѣяти той бѣдный чоловѣкъ, котрый за тяжко запрацьованый свôй грôшь не може

5

Шовковниці й рыбы.

Гумореска — В. Струпежницкого.

(Конець).

— Але на що вы показали вуйкови тоту усѣницю? — пытаю сердито.

— То на таке, паничу, може ще й менѣ треба було мовчати, щобы вельможный панъ цѣлу челядь мавъ за злодѣѣвъ!

Она взяла ся руками попôдъ боки, змѣрила мене остро очима и промовила:

— Видко, що вы мене ще добре не знаєте! мало пôзнали!

Стояла передо мною, якъ та богиня справедливости...

— Дякувати вамъ за то, щосьте менѣ сказали.

— О, мало за що — вôдповѣла чимъ скорше тота стара справедливôсть зъѣдливо... и незадовго чувъ я лишь, якъ клапали єѣ деревлянѣ черевики по сходахъ.

Такъ довѣдавъ ся я въ кôнци, якимъ то свѣтомъ и побытомъ вийшла на верхъ моя провина. Изъ сего боку побоювавъ ся я найменше небезпечности, бо коли рыба засилить ся на вудку, то роздушить звычайно усѣницю такъ, що єѣ годѣ пôзнати. Видко, що нема правила безъ вымки, а моє нещастє то була така — вымка. Пять днѣвъ не було вуйка дома, и я мавъ досыть часу каяти ся свого дѣла. Я провѣвъ той часъ зъ одного боку въ товариствѣ своеи лихои совѣсти, а зъ другого въ товариствѣ Вулькана. Коли мене всѣ опустили, оденъ Вульканъ оставъ ся менѣ вѣрный — не вôдступавъ мене нѣ на хвилину.

Зъ вдячности за то, я постановивъ вывысшити его понадъ усѣхъ его родимцѣвъ — я вывчивъ его за той часъ знаменито ходити на задныхъ ногахъ.

Вульканъ, якъ я вже згадувавъ, бувъ великій якъ медвѣдь; колижь вôнъ такъ на задныхъ ногахъ походжувавъ по коверцяхъ въ комнатѣ, то выглядало се дуже смѣшно. Наразъ впало менѣ на гадку: Вульканъ мусить тебе поєднати зъ вуйкомъ!

Я завдавъ собѣ ще бôльшого труду вучити свого „вѣрного товариша“ и довѣвъ до того, що вôнъ въ короткôмъ часѣ на самъ знакъ зводивъ ся на заднѣ ноги и на приказъ апортувавъ, скавулѣвъ жалôбнымъ голосомъ та кивавъ дивоглядно головою.

Песъ вчивъ ся охотно, ба, менѣ здавало ся, якъ колибъ тотѣ поставы самому псискови подобались; бо кôлько разôвъ пôдходивъ до зеркала, то все приглядавъ ся въ нѣмъ, начебъ самъ собѣ сподобавъ ся, самъ до себе залицявъ ся.

Таки на правду думаю, що ему забаглось було чести и славы, та що ему таки здавалось, що вôнъ готовъ ще вôдзначити ся, а то рѣчь легка, бо чей не оденъ вже такъ вôдзначивъ ся, що робивъ зъ себе лишь комедіянта... трохи затуманюючого, вывченого удаваня, спора порція крикливои рекламы, публика безъ глуздôвъ — и все буде.

Колижь такими способами — а такъ здаєсь думавъ и мôй Вульканъ — добиває ся славы першій лѣпшій вôдважный дуракъ, чомубъ не мôгъ добити ся ей и мôй песъ?

Очевидно, що мы розумнѣ люде, котрѣ знаємо, що абы вôдзначити ся, треба до того передовсѣмъ природнои здôбности й правдивои высшости — мы, кажу, не можемо, годити ся зъ поглядами Вулькана. Але що такій песъ, котрый чи то припадково, чи зъ хитрости для низкого користолюбія, стає на заднѣ ноги, що такій песъ, кажу, заразъ щось думає о собѣ — тому певно нѣхто не подивуєсь. Такимъ псомъ бувъ и Вульканъ. Тому гордость, котрôй забагаєсь старшувати, замѣтивъ я у него въ тôй хвили, коли поставивъ его на заднѣ ноги.

Пятого дня пôдъ вечеръ вернувъ вуйко зъ Марусею.

Я вычекавъ, поки они перебрали ся, вôдтакъ пôшовъ до ѣдальнѣ. Вульканъ за мною. Я вôйшовъ маркотный, не свôй.

Вуйко сидѣвъ на софѣ и чистивъ окуляры — Маруся гойдала ся на американьскôмъ крѣслѣ, вôдбиваючи ся завзно вôдъ

нѣгде дôстати здоровои поживы, и хочь якого небудь людяного помешканя? Чи нема вже способу, щобы несовѣстныхъ перекупнѣвъ змусити поступати совѣстнѣйше и продавати лишь здорову поживу? А такъ само и зъ помешканями. Бѣднй лю́е мѣстять ся неразъ по кôльканацять душь въ якôй нужденнôй, вогкôй и темнôй хатчинѣ, де въ пивници. А чомужь то такъ дѣе ся? — бо домы стались нинѣ уважати лишь жерельомъ вже не доходу але зарôбку. По мѣстахъ ставлять ся домы просто на зарôбокъ, а черезъ то помешканя идуть такъ въ гору, що й заможнѣйшимъ людемъ трудно вже оплачуватись. Щожь казати теперь о бѣдныхъ? Они мусять жити по норахъ. Припустѣмъ, що въ виду грозячои пошести ихъ выкине ся зъ тыхъ норъ, чи тымъ вже зарадить ся лиху? Законъ противъ пошестей повиненъ то все увзглядните, а тогды мôгъ бы дѣйстно дуже стати пожиточнымъ и певно, що причинивъ бы ся значно до зменшеня небезпечности, грозячои людскому житю вôдъ всякихъ пошестей и заразливыхъ недугъ.

Зъ рускихъ товариствъ.

Зъ Коломыѣ пишуть намъ: До товариства „Шкôльна помôчь" въ Коломыи приступили дотеперь яко звычайнй члены зъ вкладкою 1 зр. 20 кр.: Вп. пп.: П. Ильницкій, М. Кульчицкій, А. Чубатый, о. К. Кульчицкій, В. Бучацкій, о. В. Добряньскій, І. Тиховецкій, Гр. Кульчицкій, Р. Головацкій, А. Герасимовичь, М. Слюсарчукъ, О. Крохмалюкъ, Р. Перфецкій, А. Блоньскій, Ю. Гнатюкъ, Ю. Ловицкій, В. Кореневичь, А. Дольницкій, о. п. Герасимовичь, о. І. Кобляньскій, о. І. Кобриньскій, о. Н. Лепкій, Т. Рыбакъ, К. Шлемкевичь, о. А. Сѣменовичь, о. Н. Красицкій, о. А. Осадца, о. І. Шмерыковскій, С. Яновичь, о. А. Княгиницкій, Дръ Т. Окуневскій, о. А. Бѣлинкевичь, о. И. Рогозиньскій, І. Жураковскій, А. Кульчицкій, О. Весоловскій, Л. Сальо, І. Федѣвъ.

На „Шкôльну Помôчь" зложили дотеперь свои датки слѣдуючй Вп. Добродѣѣ: Св. Выдѣлъ Тов. „Просвѣта" у Львовѣ 25 зр и 10 прим. „Землеписи" Беллінґера. Вп. пп.: М. Бѣлоусъ 20 кр.; о. К. Кульчицкій 2 зр.; о. В. Ступницкій зъ Кудринець 2 зр.; І. Кульчицкій зъ Будзанова 5 зр.; Л. Гузаръ зъ Станіслвова а) складку въ Марковцяхъ: 4 зр. б) вôдъ себе 1 зр.; Ю. и Г. Врецьоны 2 зр.; И. Гуляй 2 зр.; панна Вахнянинôвна 50 кр.; о. Т. Ковальскій 1 зр.; Данѣвъ 60 кр.; Васильковскій 1 зр.; И. Огоновскій 1 зр. (все зô Львова). Дръ Т. Дембицкій приступивъ яко членъ зъ вкладкою 12 зр. Складаючи всѣмъ Вп. Добродѣямъ прилюдну подяку, вôдзываемъ ся до всѣхъ Вп. патріотôвъ нашихъ о помôчь. — Музикально декляматорскій вечерокъ устроеный въ четверъ товариствами „Шкôльна помôчь" и „Родина" выпавъ дуже добре.

Перегляд политичный.

Рада державна буде скликана дня 3 падолиста с. р., а дальшй сесіи соймовй мають зачати ся въ сѣчни на другій рôкъ.

На оногдашнôмъ засѣданю буковиньского сойму прийшло було вôдчасъ дебаты буджетовои знову до остроѣ сварки межи партіею румуньскою а сполученою нѣмецко-руско-вôрмено-польскою партіею зъ причины пануючихъ на Буковинѣ вôдносинъ, а вôдтакъ соймъ вôдрочено.

Нѣмецкій цѣсарь Вільгельмъ мае прiѣхати дня 11 с. м. до Шенбруну въ гостѣ до Є. Вел. нашого Цѣсаря и забавить тамъ до 13 с. м. Візита тая буде зовсѣмъ приватна, а зъ нѣмецкимъ цѣсаремъ не приѣде гр. Капріві.

Межи Россіею а Швеціею и Норвеґіею прийшло несподѣвано до малого конфликту, котрый ажь ставъ ся причиною вымѣны нотъ. Два норвеґскй рыбаки побили коло Гамерфесту двохъ россійскихъ моряковъ, а правительство россійске такъ на то обрушилось, що ажь выслало ноту до шведского правительства, въ котрôмъ жалуе ся, що въ Норвеґіи настало дуже неприхильне для Россіи настроеие. Нота ся выкликала въ Штокгольмѣ велике здивоване.

Новинки.

Львôвъ дня 1 жовтня

— **Именованя.** Ґуставъ Біндеръ именованый офіціяломъ рахунковымъ, Домінікъ Павловскій асистентомъ рах., а Кароль Крамаревскій практикантомъ рах. при ц. к. высшôмъ Судѣ кр. у Львовѣ. Крôмъ того авскультантами судовыми именованй: Брон. Осташевскій, Генрикъ Артуръ Топольницкій, Романъ Яр. Ос. Левицкій, дръ Бр. Потоцкій, Осипъ Ганчаковскій, Ив. Ос. Дембицкій, Иванъ Кивелюкъ, Остапъ Ив. Доніхтъ и Володимиръ Костецкій. — При учительскôй семинаріи въ Самборѣ именованй: Осипъ Керекіярто зъ Тернополя директоромъ, а Кароль Кратохвиля зô Станіслвова, Альфредъ Руцѣньскій зъ Тарнова и Юліянъ Зубчевскій зъ Тернополя головными учителями.

— **Директоръ рускои ґімназіи у Львовѣ о. Василь Ильницкій** попращавъ ся вже зъ тою институціею, въ котрôй переслуживъ 24 лѣтъ и выховавъ цѣлй поколѣня. О. Ильницкій перейшовъ въ добре заслуженый станъ спочинку, зробивши мѣсце новому директорови п. Харкевичеви. Вчера въ рана по богослуженю зôбрали ся въ великôй сали „Народного Дому" всѣ ученики и професоры ґімназіѣ и тутъ пращали свого директора. Насамперъ выголосивъ пращальну бесѣду катихитъ о. Тороньскій а вôдтакъ дръ Целевичь, котрый ось такъ поднѣсъ заслугу о. Ильницкого: Директоръ Ильницкій — казавъ бесѣдникъ — обнявши провôдъ ґімназіѣ рускои у Львовѣ передъ 24 роками, старавъ ся передовсѣмъ о добôрнй учительскй силы и о вôдповѣднй для молодежи рускй пôдручники шкôльнй. Яко предсѣдатель комісіѣ шкôльнои до укладаня учебникôвъ рускихъ трудивъ ся вôнъ невтомимо черезъ кôльканацять лѣтъ надъ тымъ, щобъ якъ школы народнй такъ и середнй заосмотрити въ добôрнй рускй книжки. Пôдъ его проводомъ укладали анкеты фаховй термінольоґію руску, правопись, учебники всякй, а и самъ дир. Ильницкій бравъ въ тôй патріотичнôй праци лично дуже значну участь. Крôмъ того имя директора мае и въ літературѣ рускôй поважне становиско. Его розправы историчнй, естетичнй, его описы подорожей, образки ґеографічнй, новѣстки и оповѣданя суть звѣстнй рускому свѣтови. Добре серце о. Ильницкого обявлялось тымъ, що вôнъ завдно збиравъ значнй сумы зъ дрôбныхъ лептъ на запомогу бѣднои молодежи рускои, для котрои бувъ строгимъ але и люблячимъ батькомъ. — Промавляли ще инспекторъ краевый п. Иванъ Левицкій и ученикъ 8 клясы Цѣпановскій, а въ кôнци и самъ о. Ильницкій загрѣваючи молодѣжь до працѣ для свого власного добра и добра свого народу а въ кôнци внѣсъ многолѣтство Є. Величества Цѣсареви. О. Ильницкій переслуживъ звыше 40 лѣтъ въ званю учительскôмъ въ Станіслвовѣ, Тернополи и Львовѣ и звѣстный бувъ въ цѣлôмъ краю, бо не въ однôй ґімназіи засѣдавъ яко екзамінаторъ при матурѣ.

— **Буковиньскій процесъ дефраудаційный** у Вѣдни вже закôнчивъ ся и вчера оголошено вырокъ. Що до гофрата Тшценецкого вôдповѣли судьѣ присяжнй на 9 поставленыхъ имъ пытань въ пятьохъ выпадкахъ що виненъ, въ чотирохъ що невиненъ; на пытаня що до Шпендлінґа на всѣ три пытаня — що виненъ; що до Кобѣрского на два пытаня — одно виненъ, друге невиненъ; що до прочихъ 17 обжалованыхъ вôдповѣли на 19 пытань въ 12 выпадкахъ, що виннй, а въ 7 выпадкахъ, що невиннй. На пôдставѣ того вердикту засудивъ трибуналъ: Чалього на 18 мѣсяцѣвъ, Банка на 8 мѣсяцѣвъ, Яновича на 10 мѣсяцѣвъ, Волошиновича на рôкъ, Кобѣрского на 2 роки, Шпендлінґа на 3 роки, Тшценецкого на 4 роки; Блюменфельда, Розенбека и Турґава кождого на 18 мѣсяцѣвъ; Алтера Льохберґа на 4 мѣсяцѣ, Воднажіка на 6 мѣсяцѣвъ, Вольфа Альбрехта на рôкъ и Маера Ґольдштайна на 8 мѣсяцѣвъ — всѣхъ разомъ на тяжку вязницю, заострену постомъ разъ въ мѣсяць. Прочихъ увôльнено.

пôдлоги гарною нôжкою въ вышиванôмъ рожами черевичку.

Еѣ лице було цѣле червоне вôдъ спеки а зъ карыхъ еѣ очей сыпалися ажь блыскавки, чорне чи кучеряве волосе, зъ переду причесане, спадало зъ заду свободно на плечѣ.

— Добрый вечеръ.

Вуйко прижмуривъ очи и дивить косо на мене.

— Ты непотрѣбе, и ти ще важишь ся...?

— Вуйку! — кажу я.

— Щезай минѣ зъ очей!

— Таки такъ, щезай! — додала Маруся.

— Марусе, проси за мною.

— Нѣ, нѣ, нѣколи нѣ.

— Ну, коли ты така дѣвчина безъ серця, що ще уваги немае, то побачишь — що отсей Вулканъ завстыдае тебе своею великодушностію и буде за мною просити.

Я давъ знакъ; песъ станувъ на заднй лабы и почавъ жалôстно вити. Вуйко скôнчивъ якъ разъ обтирати очицѣ и споглянувъ поважно на пса. Маруся не сподѣваючись такого, ажь перестала гойдати ся.

Я кажу вôдтакъ: Вулканъ, попроси за мною! Вулканъ почавъ вити такими голосами, якихъ нѣхто не сподѣвавъ бы ся почути зъ собачого горла; рôвночасно пôдôйшовъ до вуйка и ставъ до него вымахувати передными лабами, якъ колибъ бравъ ся плавати.

Несподѣване посередництво Вулкана повело ся, бо псуко своими смѣшными рухами такъ вплынувъ пару разôвъ на вуйка, що его насуплене лице помимо явного опору трохи не вôдразу стало веселѣйше; вôдтакъ почало таки складати ся до смѣху ажь наконець щезъ десь у него й понурый настрôй — а вуйко зареготавъ ся на цѣле горло! Тай Марусине чоло выпогодило ся; еѣ безнастанно до смѣху побуджуванй усточка отворили, ся та засвѣтили двома рядами бѣлыхъ якъ цвѣтъ умича зубôвъ.... еѣ гнучке тѣло почало трясти ся на крѣслѣ вôдъ смѣху, котрый такъ розходивъ ся, якъ той голосъ дзвонка, що причѣпленый до гнучкои пружины, коли еѣ сѣпнуть. —

А Вулканъ тымчасомъ скавулѣвъ передъ вуйкомъ далѣ и добувавъ зъ себе такихъ голосôвъ, що самъ нôчный сторожь, пôдпивши собѣ, не добувъ бы кращихъ зô своеи тримбѣты.

Надармо кричавъ на него вуйко, залившись вôдъ смѣху сльозами — сльозами, що були для мене знакомъ близького прощеня и помиреня.

— Чи буде вже разъ конець тôй комедіи!? — спромôгъ ся вуйко въ кôнци на слово.

— Скоро минѣ простите! Вулканъ! проси!

Вулканъ добувъ своихъ послѣдныхъ силъ, щобъ почати наново здобувати пристугомъ вуйкове серце. Що не кажѣть, а вôнъ трубѣвъ таки, якъ тй жиды пôдъ Ерихономъ.

— Досыть! досыть! Прощу тобѣ, най лишь той песъ буде тихо! — каже вуйко, намагаючись переглушити рыкъ Вулкана.

Ледви я давъ знакъ рукою, Вулканъ успокоивъ ся, а я кинувъ ся вуйкови на шию.

— Ты непотрѣбе, — и яку ще завѣвъ комедію! — бурмоче старый.

Коли таке дѣе ся, входить до покою ґаздиня зъ вечерою — мало вже хибувало, а було бы й по вечери; бо коли побачила мене въ вуйковыхъ обôймахъ, то лишь чудомъ стало ся, що не выпустила полумиска зъ рукъ. Она певно вже й освоила ся зъ тою думкою, що вуйко мене прожене й обезнаслѣдить.

Поставила полумиски на столѣ и забрала ся. Покорченй и стисненй зô злости уста порушились кôлька разôвъ, а то, що зъ нихъ посередъ якогось бурмотаня почулось, подобало якъ одна капля до другои на слова:

— Отто вамъ „праскій франтъ". Незадовго було лишь чути: чалапъ, чалапъ, чалапъ у сѣнехъ.

И Маруся повечала ся зô мною.

Сей вечеръ проминувъ намъ дуже весело. Якъ звычайно, кожду мирову угоду запиваютъ торжественно вииомъ. Мы запечатали наше помиренѣ такъ само. Я впрочѣмъ особлившій приятель подôбного печатаня, тымъ больше, коли уживае ся до того знаменитого ляку. А що вуйкôвъ лякъ бувъ зна-

— **Холера.** Въ Краковѣ занедужало знову четверо людей на холеру. Въ Подґужу и въ Людвиновѣ вчера померло двоє на холеру. Якъ лѣкарѣ кажуть, то холера буде змагати ся вôдъ спеки. Въ Будапештѣ занедужали вчера двѣ особы, одна померла. Въ Гамбурґу померло вчера вже лишь 15 люда, а въ Парижи 11. Вô Львовѣ занедужавъ оденъ швець на холерину. Скупавши ся за Жовкôвскою рогаткою зъѣвъ вôнъ порцію несвѣжихъ огôрковъ, напивъ ся воды, и на то все выпивъ ще пôвъ кварты квасного молока. Така мѣшанина, розумѣе ся, пошкодила ему. Теперь вôнъ лежить собѣ въ холеричнôмъ шпитали, де его доглядають лѣкарѣ.

— **Огнѣ.** Въ Брôдкахъ въ пов. львôвскôмъ въ середу дня 28 с. м. погорѣло сѣмохъ господарѣвъ и всѣ будынки господарскѣ на приходствѣ. Шкода выносить около 3.000 зр. — Минувшои ночи згорѣвъ въ Долинѣ магазинъ на стаціи зелѣзницѣ разомъ зъ товарами и зъ двома ваґонами. Касу въ часъ уратовано. Шкода выносить около 14.000 зр. Огонь бувъ мабуть пôдложеный.

— **Въ Бучачи** вôдбуде ся дня 6 жовтня вокально-декляматорскій вечерокъ зъ танцями при участи академиковъ въ сали касиновôй.

— **Самоубійство.** Іосифъ Плахетко, урядникъ галицкои Касы ощадности, лѣтъ 63, застрѣливъ ся вчера у Львовѣ. Причина самоубійства незвѣстна.

— **Вôдважна жѣнка.** На фôльварку въ Льохъ въ Чехахъ доглянула молода жѣнка одного робôтника, коли вертала въ ночи зъ чоловѣкомъ и дитиною до дому, що тамъ коло отвертои канцеляріѣ стоять якісь люде а въ серединѣ хтось порає ся. Она наробила крику и всѣ що стояли на дворѣ, повтѣкали. Тымчасомъ зъ канцеляріѣ выбѣгъ якійсь чоловѣкъ зъ револьверомъ въ руцѣ и, коли чоловѣкъ тои жѣнки та другѣ люде, що тымчасомъ вадбѣгли, кинулись на него, вôнъ почавъ стрѣляти та ранивши кôлькохъ, пустивъ ся втѣкати. Вôдважна жѣнка пустилась за розбишакомъ, здогонила его, схопила его за волосє и за уха та звалила его на землю. А хочь вôнъ стрѣливъ кôлька разôвъ до неи зъ револьвера — на щасте однакожь не поцѣливъ — она не злякалась, але придержала его доти, доки не надбѣгли люде и его не звязали. Дано заразъ знати до жандармеріѣ, а та вôдставила розбишака до криміналу.

— **Цѣкава десінфекція.** Якійсь торговельникъ коней въ Гамбурзѣ выславъ бувъ свого стаєнного зъ кôньми до Вольфертшвенде въ Баваріи. Стаєнный вôдставивъ конѣ, але коло Рослѣ въ Гарцу мавъ ще якісь орудки и крутивъ ся тамъ по селахъ. Люде тамъ его добре знали, бо вôнъ туды не разъ заходивъ. Въ однôмъ селѣ зайшовъ вôнъ на обѣдъ до якоись гостинницѣ. Якъ же вôнъ здивувавъ ся, коли побачивъ, що давнѣ знакомѣ людии що ему поклонили ся и заразъ вôдъ него втѣкали. За хвилю явивъ ся й вôйтъ зъ поліціяномъ, та забрали его зъ собою до уряду громадского, але не до канцеляріѣ, лишь до будынку, де стояли приборы до гашеня огню. Тымчасомъ въ канцеляріи радила рада громадска, що зробити зъ тымъ небезпечнымъ чоловѣкомъ, бо вôнъ приѣхавъ зъ Гамбурґа, де страшна холера. Треба его десінфекціонувати — але якъ? коли нема до того приборôвъ. Оденъ радный, рѣзникъ выдумавъ способъ. Порадивъ, абы стаєнного умѣстити въ дымнику у вôйта, де вôнъ вудить мясо, и тамъ его поволи пôдкурювати. Якъ урадили такъ и зробили. Упхали стаєнного въ дымникъ и стали пôдкурювати. За хвилю надôйшовъ на то жандармъ а довѣдавшись, що старшина громадска робить; налякавъ ся, що готовѣ ще чоловѣка задушити. Лѣзе отже самъ въ дымникъ и хоче выпустити зъ него чоловѣка. Ба, коли той не бувъ дурный, умѣвъ собѣ порадити. Вôнъ знавъ уходы въ рѣзницкихъ дымникахъ и заразъ, коли его въ дымникъ упхали, знайшовъ тамъ засувку, котрою дымникъ замыкавъ ся. Вôнъ засунувъ єѣ и не пустивъ дыму, а тымчасомъ здôймивъ собѣ ковбасу, що висѣла въ дымнику, и ставъ смачно заѣдати, бо бувъ таки добре голодный. Коли его зъ дымника выпустили, вôнъ кôнчивъ вже доѣдати ковбасу. Вôйтъ бувъ радъ, що десінфекція закôнчила ся лишь на тôй однôй ковбасѣ.

— **Злодѣйска штучка або злодѣй-збыточникъ.** Сего четверга вôдбула ся въ однôмъ вѣденьскôмъ судѣ повѣтовôмъ цѣкава розправа. Судья кличе обжалованого о крадѣжь якогось Антона Вольфа. На то зъявляєсь передъ нимъ поліціянтъ въ повнôмъ униформѣ. Судья и прокураторъ не хотять нѣякъ вѣрити, щобы то бувъ злодѣй, але имя и прôзвище, вѣкъ, улиця и нумеръ дому, вказують точнѣсенько на поліціянта. Вольфъ каже, що вôнъ не почуваєсь до нѣякои крадежи, що то очевидно хтось зробивъ собѣ зъ нимъ якогось збытка. И дѣйстно такъ було. Надзиратель цѣсарскои рыболовнѣ въ Еберсдорфѣ, Швіндгамеръ, зловивъ бувъ якогось злодѣя на крадежи рыбъ, але злодѣй ставъ у него дуже просити ся, обѣцювавъ, що вже нѣколи не буде красти и скаже, якъ называє ся та де мешкає, лишь най его пустить. Надзиратель змилосердивъ ся и пустивъ его, але передъ тымъ выпытавъ докладно, хто вôнъ и де его хата. Хитрый злодѣй подавъ прôзвище и адресу поліціянта Вольфа, котрого добре знавъ. Судья кличе тогды до салѣ свѣдка того надзирателя, и пытає: Вы подали Вольфа до суду за крадѣжь, пôзнаєте его? — Свѣдокъ оглядаєсь та каже: И тутъ его нема и на дворѣ нема. — Судья: А отъ же передъ вами Вольфъ, отсей поліціянтъ. — Свѣдокъ: Отто злодѣйска штучка.... ажь теперь все знаю! Злодѣй подавъ прôзвище поліціянта за своє, але я вже довѣдувавъ ся про него; его всѣ называють „Полькомъ-канальникомъ“.... то вамъ разъ волоцюга! — Поліціянтъ: Ага „Полько канальникъ“, тажь я знаю его дуже добре; то вôнъ зробивъ менѣ такого збытка! Чекайже, дôстанешь ты ся въ мои руки! Ще нинѣ его зловлю. — Прокураторъ: Але вы вже его певно не пустите. Я вôдступаю вôдъ обжалованя. — Поліціянта увôльнено и вôнъ пôшовъ заразъ шукати правдивого злодѣя.

ненитый, та що мы совѣстно печатали, то на доказъ вамъ то, що Маруся вже о десятôй годинѣ мусѣла забрати ся до свого покою, бо вуйко почавъ розповѣдати свои подорожнѣ пригоды и придибашки....

Ангелъ спокою осѣнявъ опôсля нашѣ головы.... въ котрыхъ намъ на другій день добре таки шумѣло.

Въ пару днѣвъ засклепили ся вуйковѣ усѣницѣ.... було въ нихъ тысячѣ коконôвъ.

А тутъ и моѣй вôдпустцѣ зближавъ ся вже конець. Одного гарного лѣтного вечера, провели мене вуйко, Маруся и мôй вченый приятель, Вулькавъ, до зелѣзницѣ. Зъ роємъ думъ покидавъ я хуторъ, пôдпираючись бамбуковою палицею, вуйковымъ подарункомъ.. Два щирѣ поцѣлунки вôдъ вуйка, два вôдъ Марусѣ, бôгме, тысячь разôвъ смачнѣйшѣ якъ ославленѣ индійскѣ ластôвячѣ гнѣзда — на то поцѣлунокъ въ руку вôдъ мого вдячного ученика, Вулькана. — — Я всѣвъ до ваґону... Незносный свистъ — дзвонене — поѣздъ рушивъ зъ мѣсця и я злѣпивъ задумчиво очи въ кôнцѣ своихъ порохомъ закуреныхъ черевикôвъ.

Нервы привѣзъ я до Праги настроєнѣ. Але вôдъ тои поры переслѣдує мене часто сонный привидъ. Въ снѣ являє ся менѣ хороша, весела Маруся, якъ гойдає ся сваволôльна на креслѣ.... мовь на явѣ бачу єѣ миле, приємне личко.... блыскучѣ очи.... двѣ рожѣ на єѣ черевичкахъ — и — и....

....Се рѣшить ся въ слѣдуючôмъ роцѣ.

Штука, наука и література.

— **Про новѣ грошѣ.** Пôдъ такимъ заголовкомъ выдала „Просвѣта“ дуже важну и на часѣ книжочку, въ котрôй мѣстить ся наука о новыхъ грошахъ. До книжочки доданѣ также вôдбитки золотыхъ и срѣбныхъ коронъ, зъ котрыхъ можна вже выробити собѣ докладне понятє, якъ мають выглядати новѣ монеты. — Згадки зъ 1846 року, списавъ Василь Чернецкій (Передрукъ зъ „Дѣла“).

† Посмертнѣ вѣсти.

Померли: Въ Сараєвѣ въ Боснѣ дня 27 м. м. радникъ суду въ Травнику Андрѣй Цурковскій, въ 42-ôмъ роцѣ житя. Покôйникъ бувъ адъюнктомъ, а сего року перенѣсъ ся до Босны; — въ Коцюбинцяхъ о. Филипъ Голинатый, радникъ консисторскій, въ 81 р. житя. — У Львовѣ Марія зъ Торосевичѣвъ Украинска, вдова по гр. кат. священику, въ 76 р. житя.

Всячина.

— **Близнючки-дѣвчата,** про котрѣ мы вже разъ давнѣйше згадували, показують ся теперь у Вѣдни. Суть то Чешки, Іосифа и Роза Бляжекъ и хочь, зрослѣ они зъ собою, то мають двѣ головы, чотири ноги и чотири руки. Они родили ся въ 1877 р. въ однôмъ селѣ коло мѣста Табору, обѣ розвиненѣ добре. Ихъ родичѣ, що ѣздять всюды зъ ними, выглядають зовсѣмъ звычайно и здорово. Мати привела на свѣтъ тѣ близнята зовсѣмъ легко, тôлько бабуся, що була при тôмъ и бачила тѣ незвычайнѣ близнята, такъ налякала ся, що до кôлькохъ днѣвъ померла. Спершу думали, що тѣ сестры не будуть жити; тымчасомъ небавомъ показало ся, що они зовсѣмъ добре росли и не думали вмирати. Мати кормила ихъ по черзѣ, то одну то другу, поки они не стали ѣсти и пити зовсѣмъ правильно. О скôлько кожда має свое власне тѣло, о стôлько єѣ тамъ може й болѣти, а друга того не чує; хиба якъ болить ихъ уже спôльна часть тѣла, тогды вже одна и друга то чує. Коли разъ одна зъ нихъ занедужала на кôръ, то друга також запала на ту слабôсть пôзнѣйше. Лѣкарѣ кажуть, що коли лишь котра зъ нихъ смертельно занедужає, то то саме жде и другу, а якъ помруть, то обѣ разомъ. Такъ само було и зъ сіямскими братами. Коли оденъ дôставъ запаленя легкихъ и померъ, то поневолѣ мусѣвъ гинути и другій, хочь на легки бувъ майже зовсѣмъ здоровый. Отожь тѣ сестры поки-що здоровѣ та тѣшать ся своимъ житемъ. У Вѣдни показують ся они людямъ убранѣ въ бѣлѣ сукенки, переходжують ся по сали и подають чемно гостямъ руки. Они можуть и бѣгати, а иногдѣ несе одна другу. Грають також обѣ незле на скрыпкахъ и кожда має свою скрыпку. У Вѣдни дуже подобалось близнючкамъ, коли имъ зачали бити браво. Вôдтакъ танцювали они вальца и польки, а вкôнци бавили ся бальономъ зъ двома иншими дѣвчатами и були притôмъ такѣ звинныѣ, якъ отъ справдешнѣ пôдрастаючѣ панночки. Кôлька разôвъ бѣгли за бальономъ такъ скоро, що люде ажь забували ся, що се, сказатибъ — калѣки.

— **Кôлько разôвъ и якъ довго бє годинникъ на рôкъ?** Коли бє годинникъ на вежи, то люде рахують, кôлько разôвъ вôнъ вдарить, але о тôмъ нѣхто не думає, яку то роботу вôнъ черезъ рôкъ робить. Колибъ годинникъ бивъ вôдъ разу разъ по разъ всѣ годины и чверти, якѣ бє черезъ цѣлый рôкъ, то мусѣвъ бы бити безустанно черезъ 3 дни, 8 годинъ и 18 мінутъ. Рахуба проста: годинникъ на вежи бє разъ чверть годины, два разы двѣ чверти, три разы три чверти, а чотири разы цѣлу годину, або разомъ, бє черезъ годину 10 разôвъ (1+2+3+4), або 240 ударôвъ на добу. До того приходить 156 ударôвъ цѣлыхъ годинъ. Число всѣхъ ударôвъ есть отже 396 на день або черезъ рôкъ 365 разôвъ по 396 = 144.240. Кождый ударъ триває 2 секунды. Годинникъ бє отже на рôкъ черезъ 289.080 секундъ або 80 годинъ и 18 мінутъ.

ТЕЛЕГРАМЫ.

Прага 1 жовтня. При вчерашныхъ доповняючихъ выборахъ до ческого сойму выбрано одного молодочеха и двохъ Нѣмцѣвъ, мужѣвъ довѣрія нѣмецкои партіѣ въ Чехахъ.

Будапештъ 1 вересня. На вчерашной конференціи угорскихъ делеґатôвъ кандидовано Людвика Тісу на президента, а Ґезу Сапарого на віцепрезидента Делеґаціѣ.

Тріестъ 1 жовтня. Арештовано тутъ чотирохъ мужчинъ и одну жѣнку, подозрѣныхъ о пôдложене передъ мѣсяцемъ бомбы пôдъ намѣстництво; тѣ самѣ, здаєсь, подложили и передвчера бомбу, котра однакъ не зробила нѣчого. Ревізія въ помешканю арештованыхъ выкрыла дуже обтяжаючѣ рѣчи.

Одеса 1 жовтня. Урядово оголошено, що въ Одесѣ выбухла холера. Вôдъ 23 до 28 вересня занедужало тутъ 10 людей а померло 4.

Надôслане.

Одвѣчальный редакторъ: Адамъ Креховецкій.

ИНСЕРАТЫ.

Зъ друкарнѣ В. Лозиньского, пôдъ зарядомъ В. И. Веберъ.